

והניף ידו על הנהר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 בקיעה של מים (ככתוב באותו ענין בנבואת ישעיהו 'והניף ידו על הנהר והכהו
 44 לשבעה נחלים', בפסוק הפותח מאמר זה), וכפי שהובטח יעקב אבינו
 45 על-ידי הקדוש-ברוך-הוא עוד קודם היידידה למצרים, כמו
 46 שכתוב¹⁰⁹ וְאָנְכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה, שְׁתִּי עֲלִיּוֹת, שְׁהֶעֱלִיָּה
 47 הִרְאִשׁוּנָה הַיְתָה בִּיּצִיאַת
 48 מִצְרַיִם, וְהֶעֱלִיָּה הַשְּׁנִיָּה
 49 רִמְזָת עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה.
 50 אָמֵנָם, אִף שְׁגִלּוֹי פְּנִימִיּוֹת
 51 הַתּוֹרָה לְעֲתִיד-לָבֵא הוּא
 52 בְּאוֹפֵן נֶעְלָה יוֹתֵר מִמָּה
 53 שְׁנַתְּגַלֶּה בְּמִתְן-תּוֹרָה, שְׁעַל זֶה
 54 דווקא על הגילוי שיהיה לעתיד-לבוא
 55 נֶאֱמָר "אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת", וְעַד
 56 שְׁאָמְרוּ חֲזוּ"¹¹⁰ לְשֵׁהתּוֹרָה
 57 שְׁאָדָם לְמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵבֵל
 58 הוּא לִפְנֵי תוֹרָתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ,
 59 ואם כן היתרון והמעלה של הגילוי
 60 לעתיד-לבוא הוא באין-ערוך יותר
 61 מהגילוי במתן-תורה מִכָּל-מְקוֹם
 62 יְדוּעַ הַמֶּאֱמָר שֶׁלֹּא יִהְיֶה עוֹד
 63 הַפֶּעַם מִתְּן-תּוֹרָה¹¹¹, אֵלָּא
 64 מדובר באירוע חד-פעמי וְהִינֵנוּ,
 65 שְׁבְּמִתְּן-תּוֹרָה נִתֵּן גַּם הַכֹּחַ
 66 לְגִלּוֹי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה לְעֲתִיד-
 67 לָבֵא, כַּמְבוֹאֵר לַעֲלֵל.
 68 וּמִזָּה מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגֵעַ לְקִרְיַעַת
 69 יַם-סוּף, שֶׁהוּא גַּם הַכְּנָה
 70 וּנְתִינַת כֹּחַ לְבִקְיַעַת הַנְּהָר
 71 לְעֲתִיד-לָבֵא וְכוּז מְבוֹאֵר וּמְתוֹרֵץ
 72 הָעֵינָן שֶׁהוֹקְשָׁה בְּחִלְתָּ הַמֶּאֱמָר
 73 שֶׁלְכֹאֲרָה מְצִינּוּ סְתִירָה שֶׁלִּפְעָמִים
 74 מִשְׁמַע שְׁקִרְיַעַת יַם-סוּף נִעְלִית יוֹתֵר,
 75 וּלְפַעְמִים מִשְׁמַע שְׁבִקְיַעַת הַנְּהָר
 76 לְעֲתִיד-לָבֵא נִעְלִית יוֹתֵר.
 77 וְהֶעֱנִינוּ בְּזֶה, כִּידוּעַ¹¹² בְּתוֹרַת
 78 הַחֲסִידוֹת שֶׁהַצּוֹרֵף דְּקִרְיַעַת יַם-

1 "כִּימִי צֵאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת", עַל פִּי פְּנִימִיּוֹת
 2 הָעֵינָיִם, שְׁכֻמוֹ שְׁכָל עֵקֶר תְּכִלִּית הַמְּכוּוֹן הַמְּטֵרָה הַעִיקְרִית בְּגִלּוֹת
 3 מִצְרַיִם הִיָּה בְּכַדִּי לְזִכּוֹת לֵאחֹר הִצִּיאָה מִמִּצְרַיִם לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה,
 4 שְׁלֹזָה הוֹצֵרָךְ לְהִיּוֹת הַקְּדָמַת הַבְּרוּר וְהַזְכוּף שֶׁל כּוֹר
 5 הַבְּרִזָּל¹⁰⁵ בּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִזְדַּכּוּ
 6 בְּשֻׁעֲבוֹד מִצְרַיִם בְּעִבּוּדָה
 7 קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנֵימִים גו'¹⁰⁶,
 8 כִּף כָּל אֲרִיכוֹת הַגְּלוּת הַזֶּה
 9 הוּא לִזְכּוֹךְ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגְרוֹם לָהֶם
 10 לְהַתְּעוֹלֹת כְּדִי לְזִכּוֹת לְגִלּוֹי
 11 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שִׁיְהִיָּה
 12 לְעֲתִיד-לָבֵא, כִּי בְּמִתְּן-תּוֹרָה
 13 יִהְיֶה קַבְּלַת הַתּוֹרָה הַנִּגְלִית,
 14 אָבֵל פְּנִימִיּוֹת וְטַעְמֵי הַתּוֹרָה
 15 (שְׁעַל זֶה נֶאֱמָר בִּשְׂדֵי הַשִּׁירִים/
 16 "יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ"
 17 גו'¹⁰⁷ וּפִרְשׁ רַשִׁ"י: "... וּמוֹבְטָחִים
 18 מֵאֲתוֹ לְהוֹפִיעַ עוֹד עֲלֵיהֶם לְבֹאֵר לָהֶם
 19 סוּד טַעְמִיָּה וּמִסְתַּר צְפוּנִתִּיָּה וּמְחִלִּים
 20 פְּנִי לְקִיָּם דְּבוֹרוֹ") יִהְיֶה הַגִּלּוֹי
 21 שְׁלֵהֶם לְעֲתִיד-לָבֵא, וְעַל זֶה
 22 נֶאֱמָר שֶׁלְעֲתִיד לָבֹא "אֲרָאֲנוּ
 23 נִפְלְאוֹת", הֵינּוּ הַנִּפְלְאוֹת וְהַסּוּדוֹת
 24 שֶׁל הַתּוֹרָה שִׁתְּגַלּוּ לְעֲתִיד לָבֹא. אָלָּא
 25 שְׁבְּגִלּוֹת הַזֶּה נֶעְשָׂה הַזְכוּף לֹא
 26 עַל יְדֵי שֻׁעֲבוֹד וְעִבּוּדָה קִשָּׁה כְּמוֹ בְּגִלּוֹת
 27 מִצְרַיִם אֵלָּא עַל-יְדֵי הַיְגִיעָה
 28 בְּלְמוּד הַתּוֹרָה, וְכַמֶּאֱמָר הַזֹּהָר
 29 "עִבּוּדָה קָשָׁה" דָּא זֶה קוּשְׁיָא,
 30 "בְּחֹמֶר" דָּא זֶה יַיעָזָה בְּלִמּוּד
 31 הַתּוֹרָה שֶׁאֲחַת הַמִּידוֹת בְּהֶם נִדְרַשׁ
 32 הַתּוֹרָה הוּא קַל-וְחֹמֶר,
 33 "וּבְלִבְנֵימִים" דָּא זֶה לְבוֹן
 34 הַלְּכֹתָא כו'¹⁰⁸ לְבוֹן וּבִירוֹר
 35 הַהֲלָכָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הִיגִיעָה
 36 בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה בּוֹמֵן הַגְּלוּת זִוְכִיָּם
 37 לְגִלּוֹי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה לְהִיּוֹת
 38 "אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת" גִּלּוֹי סוּדוֹת
 39 הַתּוֹרָה בְּגִאוּלָּה הַעֲתִידָה,
 40 כַּאֲשֶׁר "יּוֹסִיף אֲד' שְׁנִית יְדוֹ
 41 לְקַנּוֹת אֵת שְׁאָר עַמּוֹ" וְגוֹ'
 42 וְשׁוֹב תְּהִיָּה יִצִּיאָה מֵהַגְּלוּת וְשׁוֹב תְּהִיָּה

מְקוֹם יְדוּעַ הַמֶּאֱמָר שֶׁלֹּא יִהְיֶה עוֹד הַפֶּעַם מִתְּן-תּוֹרָה¹¹¹, וְהִינֵנוּ, שְׁבְּמִתְּן-תּוֹרָה
 נִתֵּן גַּם הַכֹּחַ לְגִלּוֹי פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה לְעֲתִיד-לָבֵא.

וּמִזָּה מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגֵעַ לְקִרְיַעַת יַם-סוּף, שֶׁהוּא גַּם הַכְּנָה וּנְתִינַת כֹּחַ לְבִקְיַעַת
 הַנְּהָר לְעֲתִיד-לָבֵא. וְהֶעֱנִינוּ בְּזֶה, כִּידוּעַ¹¹² שֶׁהַצּוֹרֵף דְּקִרְיַעַת יַם-סוּף

(105) שם עד, סע"א ואילך. (106) שמות א, יד. (107) שה"ש א, ב ובפירש"י. (108) זח"ג קנג, א (ברע"מ). תו"א שמות שם. (109) ויגש מו, ד. (110) קה"ר רפ"ב. שם פי"א, ח. (111) המשך תרס"ו ע' לב. ע' תשיט. סה"מ תרמ"ז ע' פז. המשך תער"ב ח"א ע' שסו. ח"ב ע' א'צז. סה"מ עטר"ת ס"ע רצא. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד. (112) לקו"ת צו יז, א ואילך. מאמרי אדה"ז